

กานำ

เศรษฐศาสตร์เมืองเป็นสาขาวิชาใหม่ที่เกิดขึ้นจากความพยายามในการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ที่เป็นอยู่ในเมือง และแปรเปลี่ยนไปในองค์ประกอบของเมืองอันประกอบด้วย ปัญหาการขยายตัวของประชากรเมือง ปัญหาทางด้านการใช้ที่ดิน ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาทางด้านที่อยู่อาศัยและชุมชนแออัด ปัญหาการจราจรติดขัดในเมือง ปัญหาทางด้านสาธารณสุขและสิ่งสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวนั้นวันจะรุนแรงขึ้นทุกทีจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง หรืออย่างน้อยก็ผ่อนหนักให้เป็นเบา เพื่อให้การพัฒนาเมืองดำเนินไปในวิถีทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

สำหรับหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้รวบรวมเนื้อหาสาระซึ่งเกี่ยวกับประเด็นปัญหา สาเหตุของปัญหา ทฤษฎีและแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยเน้นทางด้านเศรษฐศาสตร์มิให้ ข้ำซ้อนกับวิชาอื่น เช่น เศรษฐศาสตร์การขนส่ง เศรษฐศาสตร์ภูมิภาค และเศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นวิชาในภาควิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนาเช่นเดียวกัน ตามแนวทางคณะกรรมการ วิชาการคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงตัดประเด็นในรายละเอียดที่เกี่ยวกับการขนส่งในเมือง และสิ่งแวดล้อมในเมืองออกไป ได้พยายามเน้นหนักในประเด็นของการ เลือกที่ตั้งของเมือง การเลือกทำเลที่ตั้งของหน่วยผลิตและที่อยู่อาศัยภายในเมือง การใช้ที่ดิน การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในเมือง การขยายตัวของเมืองกับปัญหาด้านที่อยู่อาศัย การยับยั้ง การย้ายถิ่นฐานของประชากรชนบทสู่เมืองโดยนโยบายการพัฒนาเมืองหลัก ตลอดจนแนวทาง และนโยบายการพัฒนาเมืองหลักของประเทศไทย เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทราบถึงการดำเนินงาน และโครงการในการพัฒนาเมืองหลักที่สำคัญในแต่ละภาคของประเทศไทย นอกจากนี้ผู้เขียน ยังได้รวบรวมบทความที่เห็นว่ามีประโยชน์และเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระในหนังสือนี้ เพื่อให้ นักศึกษาได้ศึกษาเพิ่มเติมและเพิ่มพูนประสบการณ์จากข้อมูล และการปฏิบัติงานจริง ในภาค ผนวกซึ่งประกอบด้วย (1) แนวทางในการกระจายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปสู่ ส่วนภูมิภาค (2) สรุปแนวโน้มและนโยบายการพัฒนาเมืองหลักในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ และ (3) ชุมชนแออัด : ความเป็นมา ปัญหา และแนวความคิดในการปรับปรุง ซึ่งผู้เขียนได้คัดลอกมาจากเอกสารวิชาการหมายเลข 74 ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้เขียนขอขอบมา ณ ที่นี้ด้วย

การเขียนหนังสือวิชาเศรษฐศาสตร์เมืองนี้อาจมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการพิมพ์ครั้งแรก ด้วยเหตุของความเร่งด่วนในการจัดเตรียมเพื่อให้นักศึกษาใช้ภายในภาคหนึ่งปีการศึกษา 2530 นี้ ตามคำเรียกร้องของนักศึกษาซึ่งผู้เขียนขอรับไว้เพื่อปรับปรุงแก้ไขในการพิมพ์ครั้งต่อไป ส่วนต้นพิมพ์มีจากหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนขอยกให้มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยเฉพาะคณะเศรษฐศาสตร์ที่ผู้เขียนสังกัดอยู่ ตลอดจนครอบครัวผู้เขียนเองที่ให้ความสนใจ จนหนังสือเล่มนี้สำเร็จเป็นรูปเล่ม

วันชัย ริมวิทยากร

เมษายน 2530

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 3

ในการพิมพ์ครั้งที่ 3 นี้ ผู้เขียนได้แก้ไขส่วนที่ผิดจากการพิมพ์ต้นฉบับเดิม ส่วนเนื้อหาสาระต่าง ๆ ยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถจัดพิมพ์ตำราวิชาเศรษฐศาสตร์เมืองนี้ให้ทันกับความต้องการของนักศึกษาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2533 สำหรับข้อผิดพลาดหรือขาดตกประการใดที่อาจยังหลงเหลืออยู่นั้น ผู้เขียนขออภัยและยินดีรับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อจักได้นำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป

นายวันชัย ริมวิทยากร

สิงหาคม 2541

